

tovarišica na poti življenja; — kjer propada mož, tam je prvo vprašanje: kakšna je njegova žena? —

Sreča, katera pospešuje napredek v človeštvu — izvira jedino le iz rodbinske sreče — iz mejsebojnega spoštovanja in ljubezni njenih članov. Ta ljubezen procvita le tam, kjer je mati — gospodinja — kós svoji nalogi. Ta ljubezen ima svoj izvor v besedah: mati, hči, sestra . . .

Kdor toraj hoče pripomoči k tej sreči, dela naj po možnosti v prospéh rodbinske sreče; dela naj na to, da se osvobodí žena, osvobodí v pravem pomenu besede: osvobodí po izomiki!

Po tej osvoboji — emancipaciji — teži slovensko ženstvo!

Bog z nami — in z Vami, ki ste nam prijatelji!

Slovenka.

Pomagajmo družbi sv. Cirila in Metoda.

Spisal L. Svetec.

Res posebne vrednosti mora biti naš slovenski narod. Vsi naši sosjedje okoli in okoli, posebno pa Nemci in Lahi bi si ga radi prilastili in srde se in črte nas samo za to, ker se držimo svoje narodnosti in se ji ne damo odtujiti. Še tako se ti naši ljubeznjivi sosjedje spozabljaajo v svoji narodni pohlepnosti, da oni, ki visoko časte svoje rodoljube in zaničujejo tiste, ki so nemarni za svojo narodnost, z največjim sovražtvom napadajo vsakega našega narodnjaka; odlikujejo pa in do nebes povzdigujejo naše narodne odpadnike.

In kako iznajdljivi so ti naši narodni nasprotniki v pomočkih, da bi dosegli svoj namen in kolikor mogoče mnogo naših ljudi ujeli v svoje narodne mreže. Znano je, da so dosedanje naše vlade bile nam Slovencem kolikor mogoče malo prijazne, a podpirale so povsod, kar se je dalo, naše nasprotnike. Vendar tem pohlepnežem vladna podpora še ni zadostovala. Osnovali so si svoj „Schulverein“ in svojo „Legio nazionale“, ki napravljata med nami Slovenci zasebne nemške in laške otroške vrtove in šole, sicer s pretvezo, da skrbita za nemške in laške otroke, kar je pa smešno, zakaj za te je že brez tega, kar najbolje preskrbljeno, temveč kar je iz dejanja očitno, le s tem namenom, da lovita va-nje slovenske otroke in jih potajčujeta.

Ali moremo mi Slovenci to počenjanje naših narodnih nasprotnikov mirno gledati? Nikakor ne! Saj nam uprav oni sami kažejo, kolike važnosti je narodnost. kako je treba zanjo poganjati se in žrtvovati. Ako imajo Nemci in Lahi svoj „Schulverein“ in „Legio“, imamo mi družbo sv. Cirila in Metoda. Ako nemške in laške gospe in gospodičine z veseljem in ognjevitostjo delajo za svoji omenjeni družbi, ki sta nepotrebni, ki delata le krivico; koliko raji in s koliko svetejšim ognjem bomo me Slo-

venke skrbele za našo družbo, ki nikomur ne dela krivice, ki brani le svoje in varuje kolikor more slovensko dečo grdega narodnega odpadništva.

Ako naši nasprotniki kažejo na veliko število svojega naroda in se bahajo s svojo kulturo, nas to ne bo motilo; tudi Slovenstvo povsod napreduje in Slovan povsod brate ima. Če oni delajo za germansko in italijansko prihodnost, hočemo me delati in živeti za prihodnost Slovansko!

Čuvajte se opekline!

Spisal F. Göstl.

Pri velikem številu vsled opeklin ponesrečenih, katere sem imel priliko opazovati v dunajski obč. bolnici — saj ga ni tedna v letu, v katerem ne bi došlo po več slučajev nevarnih in po največ smrtnih opeklin, — uveril sem se, da pripada njih ogromna večina ženskemu spolu, (a takoj za temi je največ otrok), — ter da je v največ slučajih bila nesreča pouzročena vsled nepaznosti ali malomarnosti. Ker imajo ženske največ opravila z ognjem v gospodinjstvu, in ker se njih krila mnogo lažje unamejo nego možka obleka, razjasnjeno nam je njih pretežno število pri ponesrečenih; a nebrižnost za otroke in to, da si oni ne vedo pomagati v sili, pojašnjuje nam zopet relativno veliko število ponesrečb pri otrocih.

Opekline pouzročajo neznosne bolečine; one včasih zapuste trajne poškodbe ali kazenja, one pa tudi, zlasti ako so bile močne in razširjene, pouzročijo smrt ponesrečenčevu. Tem žalostneje je to, ako zadeva krivda ponesrečenca samega ali njegovo oblizje, ter ako si morajo dotičniki priznati to v svoji vesti.

Ne upoštevajoč onih slučajev, kjer opekline nastanejo po neizglednih, katere preprečiti ni v naši moči, opozoriti hočem le na najnavadnejše slučaje v katerih se greši z malomarnostjo in nepaznostjo. Tu ne velja izgovor, da se sto in stokrat to dogaja brez vseh zlih nasledkov. Nikdar ne pazimo preveč, in primeri se lahko, da se tudi samo jednokratna nepaznost grozno maščuje.

V gospodinjstvu primeri se lahko, da vsled nepaznosti pri kurjavi pade goreče oglje ali les iz ognjišča ali peči na krilo in se to uname. Zato je treba vedno pozornosti pri zalaganju netila v uže goreče ognjišče ali peč. Mnogokrat ulijejo dekletke na mokrotna drva, ki se vsled tega nerada užgo, petrolej, da bi bolje vsplamtela. To je zelo nevarno, ker se lahko uname in eksplodira; zato ne bi se smelo to nikdar dogajati. Iz istega uzroka ne sme se priliti petrolej pojemajoči svetilki, predno se ta ne ugasne; in pri ugaševanju svetilk ne sme se luč izpihavati, temveč naj se stenj (doht) odvijje. — Večkrat primeri se opekline, ako se svetilka prevrne in petrolej razlije po obleki in uname. Svetilka naj se torej nikdar ne postavlja na parobek mize ali druge neprimerne kraje. Zlasti je treba paziti pri otrocih, ki se naj nikdar ne puščajo sami v sobi, kjer gori na mizi svetilka. Tudi

ako so sicer mirni, primeri se lahko, da pri igranju zadenejo ob svetilke in jo prevrnejo.

S špiritom prigodile so se že tudi nezgode. Mnoge gospodičine imajo navado, da si lase svalkajo, v ta namen gori jim na toaletni mizici špiritna priprava, na kateri si razgrevajo klešče za lase. Primerilo se je že pogosto, da so slučajno zadele ob špiritno pripravo, da se je ta prevrnila na njih krila in so se tako zelo hudo ožgale. -- S špiritom se tudi mnogokrat kuha ali pogreva. Tudi tu se ne sme nikdar priliti gorila, dokler ni ogenj povsem ugasnen, kajti eksplozije so zelo pogoste in nevarne! (Pride še)

Moda in strokoznanstvo.

Spisuje M. Kunc.

V kulturnem razvoju narodov bila je oblačilna umetnost od nekdanjega važen in značilen faktor. Pravemu žensktvu, -- to smemo reči, -- pa tudi znaten del življenjske poezije! V šegah ali nošah zrcalilo se je vedno socialno in tudi politično življenje narodov in še danes štejemo, kakor o stavbeni umetnosti razne dobe modnega postanka.

Isto tako ali pa še važnejši pa so oblačilni strokovi v gospodarskem oziru, ker preživljajo nebrojno število ljudstva in pa zato ker oblačila predstavljajo jako znaten del ljudskega premoženja. Če vpoštevamo dejstvo, da rebi človeštvo v obče le troje sredstev ki zadoščajo materialnim potrebam življenja, -- hrano obleko in stanovanje, -- pokaže se nam precej kako važno življenjsko sredstvo obseza naš predmet

Zato je pa tudi kakovost in razlika oblačilnih, nošnji ali modi jako sigurno merilo občnega blagostanja.

Narodom ki težé po samostalnosti, katerim je gospodarska neodvisnost v vseh panogah glavni temelj, tudi ne prezirajo važnosti oblačilnih strok posebno pa se v sedanjem času, ko so te stroke postali predmet svetovne industrije.

Razmere delovanja, proizvodjanja in preminjevanja se pa pri nobeni drugi stroki niso toliko predrugačile kakor pri oblačilnih strokah. Tem premembam ki ležijo v toku časa se tudi naš narod ni mogel izogniti.

A če so drugi narodi poskušali prilagoditi se premenjenim razmeram s podvojenimi naporji, zaostali smo pri nas, ker nimamo v povspesjevanje napredka pri teh strokah nikacih sredstev, in ker nam manjkajo celo pojmi, da bi bilo vredno baviti se s tacimi vsakdanjimi vprašanji. Kdor nima pravih pojmov o važnosti oblačilnih strok na narodno-gospodarsvene odnošaje ta naj blagovoli pregledati le nemško strokovno in modno literaturo in videl bode, da so vse druge stroke, ki se tudi obravnavajo na literarnem potu, pravi pritlikovci v primeri z modnimi strokami.

Skoro bi smeli trditi, da mej večjimi narodi, kakor so Nemci, Francozi, Angleži itd., ni hiše v kateri bi se ne našli modni lista in strokovne knjige. Neka monumen-

talna nemška knjiga, namenjena osobito gospodinjam v olajševanje krojaškega dela v domači hiši, dosegla je že blizo 60 izdaj, in je poleg tega preložena v najimenitnejše evropske jezike, (Pride še.)

Ženskim in možkim podružnicam družbe sv. Cirila in Metoda na znanje! Tiskovine od kitic, ki so nabrane iz pesmij naših slovenskih pesnikov in se raoijo lahko pri veseljah (n. pr. za sladtorčke), ki se prirejajo v korist omenjene družbe, je slovensko vodstvo založilo in se iste dobijo pri gospici Ljudmili Rablek-ovi v Litiji (Kranjsko).

Na razpolago so pa tiskovine tudi vsem drugim slovenskim društvom, ki so namenjene napraviti veselice v korist družbe sv. Cirila in Metoda. (Z malim številom sladkorčekor, ki so imeli omenjene kitice, nabralo se je pri odprtju Velikovske šole nad 170 kron za isto.)

Nič več ne damo trgati si od naroda;

Zato me družbo svetega Ciril- Metoda

Iz svoje vse moči povsod podpirajmo,

Pri vsaki priliki za njo nabirajmo!

Slovensko gledališče v Ljubljani. Poleg družbe sv. Mohorja radi katere sme se ponašati naš slovenski narod, kakor pravi Stritar, ponašati se sme sedaj še se svojim gledališčem. Lepo, elegantno, ukusno je že samo na sebi, ako se pa igra in poje v njem takó, da se ne najde boljšega od Trsta pa do Dunaja na vsej progi, potem smejo že biti Slovenci ponosni na svoje gledališče. Posamezne moči so jako dobre, a kar preseniti ljudi, ki prihajajo izven Ljubljane, so krasni zbori. Glasovi so tako čisti, sveži, da jih mora biti človek vesel. V tem, ko se po drugod takó malo ozira na zборе v operah in operetah, da se občinstvo drži kisle takoj pri nastopu pevcev, in komaj čaka, da odpojó, razveseli se zborov v Ljubljani vsakdo po pravici. Da je opereta v Ljubljani tako nenavadno dobra da, tako dobra, kakoršnih v Trstu še ne slišimo, je seveda vsled tega, ker pojó v njej moči, ki pojó tudi v operi. Opera je pa tudi izvrstna vsled predobrih solistov in solistinj, zato naj bode Ljubljana ponosna na ta svoj hram, ki naj bi jej bil vedno takó v čast, kakor jej je sedaj.

Listnica uredništva.

Razni pesniki so nam poslali več pesmi s željo, da bi se iste tiskale na prvi strani lista, ker se v vseh poje slava „Slovenki“ in se v njih izraža voščilo novemu podjetju. Ker se vseh ne more tiskati, prosimo gg. pesnike potrpljenja, da v vsaki številki natismemo po eno. Pesnik Zamejski nam je poslal prvi takoj na „Poziv“ pesen, ki je danes na prvi strani, takrat ko je ideja o listu bila še skoro v povojju.

G. Bül-El. Hvala za poslano; prosimo Vas, da nam ostane vereni sodrudnik, a prosimo Vas zajedno tudi, da pišete poljudneje priprosteje. V 1. št. ni bilo prostora, pride prihodnjič.

Vsem častitim gg. sodrudnikom in sodrudnicam iskrena zahvala! Zanimanje za naš list je obče nepričakovano zanimanje pa je v nižjih slojih slovenskega žentva zato prosimo gg. izdelovalce naj pišejo kolikor možno priprosto in naj se ogibljejo citatov latinskih, nemških, italijenskih itd.

Srčna hvala za premnogo voščila da bi list vspeval!

Listnica upravnštva.

Za prvo šte. ni bila še dodelana slika za čelo lista, druga šte. pa izide že z lepo „glavo“.

Poteklo je več časa
 Da slišati ni bilo tvojga glasa.
 A čas ozdravlja, rãdost se pónavlja!
 V tišini zopet glasi milo vbrani
 Nakrat so zadoneli na vse strani.
 Da! čil si spet, in zdrav, in poln milobe,
 Kot bil si prejšnje dobe.
 Oh, pevec ljubeznjivi,
 Na mnoga leta naj te Bog nam živi!
 Da, prešlo je! A zdaj v radósti novi
 Zopet se vzpni na vejico zeleno,
 In novi naj glasovi
 Veselo zadoné, in zaželjeno
 Naj petje spet razlega se po krasni,
 A ne več jasni, mirni in veseli,
 Slovenski nam deželi.
 Oh, srca blaži, ki razpor jih draži,
 In kroti s petjem vzbunjene duhove,
 In svãri izneverjene sinove,
 Ki gluhi in nesložni,
 Krvave rane vsékajo pretožni
 Nesrečni majki, ki zaman jih zove!
 Zapój nam, slavček ljubi,
 In časa več ne gubi.
 Zapoj nam, pevec zlati,
 Ne mudi se! Slovenija te mati
 Želi in kliče te; in glej, prvaka
 Med pevci zopet narod tvoj te čaka!

Z a m e j s k i.

Mladostne sanje

spisala Vanda

(Dalje.)

Solnce mi je posijalo v sobo skozi na pol zaprte vetrnice, vzdignila sem glavo, méla si oči in iskala okoli s pogledom. Da, tu je bil tintnik, tu sem imela peró, tu sem imela velik dnevnik, tam pri mizi, kjer sloni moja sinočna plesna obleka, sedel je nekdo, ki se je zval Stanko, a katerega nisem poznala, jaz sem pisala neki Zorki, katere tudi nisem videla nikdar; vse, vse takó živo, takó resnično, da ne morem verjeti, da ni bilo res. Da sem jaz poročila moža, katerega bi ne ljubila iz svojega srcá, kakó se mi more to še sanjati? Na onega zopernega človeka, na — Davorina sem pa mislila z ljubeznijo v sanjah, na onega, katerega sovražim, ha, ha, ha! —

Kriva je bila ciganka, samo ciganka teh mojih sanj ali dnevnik si vendar hočem pisati, ker sem že sanjala o njem. Začenjam s prorokovanjem stare ciganke od včeraj:

Meseca decembra 18—

Dobro igra svojo ulogo. Sicer nikakor, da bi verovala njenemu praznemu besedičenju, poslušala sem jo le, da sem se jè čim preje odkrižala. In kako bi mogla verjeti to, kar mi je pripovedovala brezzoba starka?

Ha — ha! Tega pa že ne! Po njenih besedah je meni usojeno ljubiti človeka, katerega sedaj preziram! Ha — ha! Morda onega... lepega... Kako je afektiran in kako ošabno se vede po poti dobro vedé, da je lep. Čestokrat ima navado, da že od daleč ko nas zagleda, kopico učit. kandidatinj, potiplje polahko svoj ovratnik, da se prepriča je li vse v redu; neprenehoma pa si viha jedva vidne brke. In o tem človeku sem sanjala nocoj, da sem ga ljubila! brrr... in da sem bila poročena z drugim!?

Če je v družbi kakega tovariša, smeje se, da pokaže dve vrsti belih zób, kateri vé, da mu dičijo lepa usta. Razen tega je pa tudi zelo prekanjen on — mója antipatija, kajti navadno pohajkuje le bolj z grdimi tovariši samò, da se njegova lepota bolje zapazi.

Sicer pa ima prav, da se vede tako ošabno; vsakdo bi ravnal tako, ako bi znal, da večidel tukajšnjega žentstva opazuje le njega, da jih je mnogo, ki se ne ozirajo prav nič na svoj ženski ponos ter mu opisujejo svojo ljubav v dišečih pismicih. V tem oziru priznajem mu prav akoravno mi je zopern. Čakaj ptíček; mene pa že ne pripravíš tako daleč, mene že ne omamiš kljubu vsej svojej krasoti.

Pa kam sem zabredla? Da bi opisovala vedenje svoje antipatije? Škoda bi bilo lepe moje knjižice. Ciganka me je popolnoma zmešala s svojimi bedarijami. Spraviti moram, drugače kdo ve, kaj utegnem nocoj še zabeležiti...

Meseca januarija 18—

Oni človek mi je od dne do dne bolj zopern, osobito od predsinočnega večera, ko sem bila z bratom v kavarni. Sedela sva, neravno blizu a vendar vstric njega. Njemu nasproti je viselo zrcalo, v katerem se je ogledoval ves čas.

Zavzel je ves prostor pri neki mizi, kakor da bi bil doma; na jedno stolico je položil palico, na drugo klobuk in rokovice, sél je pa na baržunast naslonjač. Pregledal je vse časnike, ktere je dobil, a vsakega le po dve minuti; menda ga nič ni zanimalo. Komaj se je naveličal tega, dá si prinesiti par „Damen“ in jame kaditi spuščevaje dim v kolobarjih proti ogledalu, a to vse iz tega namena, da bi se videl.

To vse sem opazovala skrivaj, in vidé, da ga opazuje tudi brat, vprašam ga: „Poznaš li onega človeka?“ „Le po imenu“, odgovori mi brat, „imenuje se Krasan!“

(Pride še.)

Čuvajte se opekline!

Spisal F. Göstl.

Kakor s špiritom, paziti se mora tudi pri delu z vsemi drugimi tekočinami, ki se lahko unamejo. Spominjam se na slučaj, ko si je neka deklica pridobila najhujše in smrtne opekline s tem, ker je zvečer pri luči snažila svoje rokovice z bencinom, prišla slučajno preblizo

sveče, bencin se ji uname, ogenj poloti se lehkega krila in ubožica je postala žrtev svoje neprevidnosti.

Marsikako nezgodo povzročilo je tudi poparjenje. Zlasti otroci, ki se radi motajo drugim pod nogami, naj se nikar ne potikajo v kuhinji, kjer se ima vedno opraviti s kropom. Tudi pri prelivanju vrele juhe itd. naj se vedno ravna pazljivo. Poparjenje z vrelim oljem, kovinami itd. dogaja se večinoma le v tvornicah; ako se slučajno ima opraviti v gospodinjstvu s temi tvarinami, treba je tem večje paznosti, ker je temperatura pri tem izredno visoka.

Opekline pa povzročijo se v časih tudi s kisljinami ali lugi. Vsa ta kemikalija naj se varno shranjujejo, zlasti da ne pridejo otroci do njih, ter naj se steklenke, v katerih se hranijo, vedno signirajo s primernimi, na njih nevarnost opazujočimi napisi.

Oziral sem se pri navedenih slučajih na najpogostejše uzroke opeklin, ki povzročajo velike in razširjene opekline, saj samo take pridejo v bolnico. A treba je preprečiti njih razširjenje in ugasiti ogenj takoj spočetka, ako je to le mogoče. In tudi tu je mnogokrat kriva nepremišljenost, da se to ne zgodi pravočasno. Dotičnik sam in obližje je običajno tako prestrašeno, da ne vé takoj, kaj naj stori, a uprav to je zamuda vsake sekunde usodna. Mnogokrat teče uboga prestrašena žena iz sobe k sosedu, z vetrom dobi ogenj le netiva, in ko dospje k sosedu, je že vse krilo v plamenu, ona po vsom životu ožgana, v tem ko bi preje lahko udušila ogenj in preprečila nesrečo. Druga začne si strgavati obleko, kar ji le malo hasne, a zato vse roke ožge. Ako ni takoj pri roki vode, naj se uduši plamen s tem, da se dotičnik zakrije s kocom ali debelo odejo, ki se mu tesno ovije. Nato seveda se mu mora obleka odstraniti. — Ako se je koga poparilo, ali ako se je ožgal s kisljinami ali lugom, oblije naj se z mrzlo vodo.

Po ugasenju ognja treba je olajšati velike bolečine z mrzlim obkladkom, ki se pogosto menjava ali pozneje z namazanjem opekline z oljem, čez kar se položi vata in na lahko pritrdi. Skrbi se naj za zdravniško pomoč in za eventuelno prevedenje v bolnico. V vsaki dobro opravljeni bolnici imajo posebne „vodne postelje“, katere zdravnik v sili, dasi težavno in nepopolno, lahko inprovizuje povsod. S tem se ponesrečencem vsaj odstranijo bolečine, ako tudi se ne prepreči nesrečni izid.

K sreči sicer niso opekline običajno tako prostrane in tako velike, in vsled tega tudi ne tako nevarne. A ker nesreča nikdar ne miruje, dolžnost nam je, storiti vse, kar je v naši moči za njeno preprečitev. In v kolikor so nesreče povzročene po nevednosti ali nepaznosti, preprečijo se lahko marsikdaj s primernimi razjasnili, pouki in opomini. Zato želim, da mile Slovenke ne pozabijo teh opozoritev, (dasi jim menda nisem povedal nič novega), temveč da si vedno in vedno kličejo jih v spomiu pri svojem ravnanju,

Moda in strokoznanstvo.

Spisuje M. Kunc. (Dalje.)

Najzvestejša naročnica strokovnih spisov pa je pridna in varčna gospodinja. Pri nas v Slovencih tega stavka marsikedo ne bode niti prav umel; če tudi je popolnoma resničen. Prevladuje pri nas še mnenje in zastareli nazori, da razširjenje strokoznanskih ved, kakor tudi modnih listov pospešuje gizdavost in potratnost!

Té posledice tacih nazorov in brezbriznosti v gospodarskih stvareh pa vže sedaj občutimo.

Ne varajmo se! Modi ne zapirajmo potov s tem da v slovenskem jeziku nimamo nikacih sredstev za tekmovanje v proizvajaju. Rokodelstvo naše; pa tudi domače delo in umetnost gre pri oblačilnih strokah rakovo pot. Rokodelstvu se sicer tudi drugje tako godi; a to preide v roke velike industrije *katere pa pri nas nimamo*. A strokovne vede se mej drugimi narodi širijo in domače dele je ravno vsled zadostujočih poučnih sredstev jako imenitna obramba nasproti veliki industriji; ker omogoči ženstvu da si v domačem krogu, *torej na najcenejši način* oskrbuje ukusna in moderna oblačila.

Naši trgi pa se čedalje bolj preplavljajo z izdelki ki niso izvršek domačih rok. Celo v mestih, ki so nastale po rokodelstvu kupuje osobito srednji stan vse svoje oblačilne potrebščine izgotovljene v prodajalnicah. Svote ki se izdajajo pri nas za tuje delo in izdelke, počenski od navadnega priprostega perila do najdražjih vrhnih oblačil; za rokovice, klobuke, solnčnike in druge več ali manj potrebne stvari in lepoticja, *grdo leto za letom v večji meri izven naše dežele*.

Te svote znašajo stotisoče narodnega premoženja; katerih ne dobimo v nobeni obliki več nazaj! V nekaterih stvareh dobila je konfekcijska trgovina že neomejen monopol, in če se o pravem času še kaj ne ukrene postane naš narod v oblačilnih strokah popolnoma poslužen tuji industriji.

Ni še tako dolgo kar so nastale omenjene razmere. Pred dvajsetimi leti še, naročevalo in dobilo je naše ženstvo *vse kar prištecamo oblačilnim strokam*; — *doma*, — *ali v deželi!* Naše šivilje in modistinje zadoščale so vsem zahtevam in kdo mi ne bode pritrnil, če rečem: Takrat ko se je še vse doma izdelovalo bilo je naše moštvo; *osobito pa tudi ženstvo finrje, ukusneje in razmeroma tudi cenrje — ker soli lneje, — opravljeno nego sedaj!*

Značaj.

(Legenda)

Značaj, najkrasnejši junak in najmodrejši mož p rišel je nekoč iskat si primerne žene v Slovencih.

Potuje po lepi slovenski domovini, videl je pri nekem studenčku dve krasni mladenki.

Na prvi hip mu ena in druga silno dopadeta, in kar pričel je razgovor ž njima in tako-le prijazno rekel.